

Bryssel 26.7.2013
COM(2013) 554 final

2013/0268 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta
siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012
muuttamisesta**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Yleinen tausta

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 44/2001 (ns. Bryssel I -asetus) vahvistetaan säännöt, jotka koskevat jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa, ja säännöt, joilla estetään rinnakkaiset menettelyt eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa. Siinä vahvistetaan myös säännöt, jotka koskevat kansallisten tuomioistuinten tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa muissa jäsenvaltioissa. Se kattaa muun muassa riita-asiat, jotka koskevat immateriaalioikeuksia, mukaan lukien patentit. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1215/2012 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla¹ (ns. uudelleenlaadittu Bryssel I -asetus), jolla laaditaan uudelleen asetus (EY) N:o 44/2001, hyväksyttiin 12. joulukuuta 2012. Asetusta (EU) N:o 1215/2012 aletaan soveltaa 10. tammikuuta 2015.

Joulukuussa 2012 päästiin sopimukseen niin sanotusta ”patenttipaketista” – lainsäädäntöaloitteesta, joka koostuu kahdesta asetuksesta² (”yhtenäistä patenttia koskevat asetukset”) ja kansainvälisestä sopimuksesta (”sopimus yhdistetystä patenttituomioistuimesta” (Unified Patent Court) tai ”UPC-sopimus”). Se muodostaa perustan yhtenäisen patenttisuojan luomiselle Euroopan unionissa.

Yhtenäistä patenttia koskevat asetukset annettiin tiiviissä yhteistyössä 25 jäsenvaltion kanssa (kaikki jäsenvaltiot paitsi Italia ja Espanja). Useimmat jäsenvaltiot allekirjoittivat sopimuksen yhdistetystä patenttituomioistuimesta 19. helmikuuta 2013. Kun asetuksia sovelletaan, on mahdollista hankkia vaikutukseltaan yhtenäinen eurooppapatentti, joka takaa keksinnölle yhtenäisen suojan 25 jäsenvaltiossa, keskitetysti yhdestä paikasta, mikä tuo kustannusetuja ja keventää hallinnollista taakkaa.

UPC-sopimuksen 89 artiklan 1 kohdassa määrätään, että sopimus ei voi tulla voimaan ennen kuin uudelleenlaadittuun Bryssel I -asetukseen tehdyt muutokset, joilla säännellään näiden kahden välineen välistä suhdetta, tulevat voimaan. Näillä muutoksilla on kaksi tavoitetta. Ensinnäkin muutoksilla pyritään varmistamaan UPC-sopimuksen ja uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen yhdenmukaisuus ja toiseksi ratkaisemaan erityinen ongelma, joka liittyy toimivaltasääntöihin Euroopan unionin ulkopuolisista maista tuleviin vastaajiin nähden.

Benelux-maiden tuomioistuimen perustamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1965 tehdyn sopimuksen sopimuspuolina olevat kolme jäsenvaltiota allekirjoittivat 15. lokakuuta 2012 pöytäkirjan kyseisen sopimuksen muuttamisesta. Benelux-maiden tuomioistuin on Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden yhteinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on varmistaa yhteisten sääntöjen yhdenmukainen soveltaminen Benelux-maissa eri aloilla, kuten immateriaalioikeuksien alalla (erityisesti tietäntyyppiset tavaramerkkeihin ja malleihin liittyvät oikeudet). Tähän asti Benelux-maiden tuomioistuimen tehtävänä on lähinnä ollut antaa ennakkoratkaisuja näiden sääntöjen tulkinnasta. Vuoden 2012 pöytäkirja tarjoaa

¹ EUVL L 351, 20.12.2012, s. 1.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1257/2012 yhtenäisen patenttisuojan luomiseksi toteutettavasta tiiviimmästä yhteistyöstä (EUVL L X); neuvoston asetus (EU) N:o 1260/2012 yhtenäisen patenttisuojan luomiseksi toteutettavan tiiviimmän yhteistyön täytäntöönpanoon sovellettavista käännösjärjestelyistä (EUVL L).

kuitenkin mahdollisuuden laajentaa Benelux-maiden tuomioistuimen toimivaltaa siten, että siihen sisältyy toimivalta tietyissä asioissa, jotka kuuluvat Bryssel I -asetuksen soveltamisalaan. Tämä mahdollisuus voidaan toteuttaa tarkistamalla Benelux-maiden välisiä tiettyjä asioita koskevia erillisiä sopimuksia; tällä tarkistuksella siirretään käytännössä toimivalta kansallisilta tuomioistuimilta Benelux-maiden tuomioistuimelle. Tämän seurauksena Benelux-sopimusta koskeva pöytäkirja edellyttää UPC-sopimuksen tavoin uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen muuttamista sen varmistamiseksi, että tarkistettu sopimus ja uudelleenlaadittu Bryssel I -asetus ovat yhdenmukaisia, ja jotta voitaisiin ratkaista yhteisten toimivaltasääntöjen puuttuminen Euroopan unionin ulkopuolisista maista tulevien vastaajien osalta.

1.2. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Tämän ehdotuksen tavoitteena on ensiksikin mahdollistaa UPC-sopimuksen voimaantulo. UPC-sopimuksen 89 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuksen voimaantulo edellyttää asetuksen (EU) N:o 1215/2012 muuttamista. Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on varmistaa kyseisen sopimuksen ja vuonna 1965 tehdyn Benelux-sopimuksen pöytäkirjan yhdenmukaisuus Bryssel I -asetuksen kanssa.

Yhdistetystä patenttituomioistuimesta tulee tiettyjen jäsenvaltioiden yhteinen tuomioistuin, ja siihen sovelletaan samoja unionin oikeudessa asetettuja velvoitteita kuin mihin tahansa kansalliseen tuomioistuimeen. Yhdistetyllä patenttituomioistuimella on yksinomainen toimivalta UPC-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, ja se korvaa näin ollen kansalliset tuomioistuimet. UPC-sopimuksessa määrätään toimivallan sisäisestä jakautumisesta yhdistetyn patenttituomioistuimen eri jaostojen välillä ja yhdistetyn patenttituomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanosta sopimusjäsenvaltioissa. Benelux-maiden tuomioistuin on niin ikään tiettyjen jäsenvaltioiden yhteinen tuomioistuin, jolla on toimivalta asioissa, jotka asianomaiset sopimusjäsenvaltiot määrittelevät.

Jotta voidaan varmistaa edellä mainitun sopimuksen ja pöytäkirjan sekä uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen yhdistetty ja yhdenmukainen soveltaminen, on tarpeen korjata seuraavat ongelmakohdat uudelleenlaaditussa Bryssel I -asetuksessa:

1. asetuksen tekstissä on selvennettävä, että yhdistetty patenttituomioistuin ja Benelux-maiden tuomioistuin ovat Bryssel I -asetuksessa tarkoitettuja tuomioistuimia;
2. on selkeytettävä toimivaltasääntöjä, jotka koskevat yhdistettyä patenttituomioistuinta ja Benelux-maiden tuomioistuinta siltä osin kuin on kyse vastaajista, joiden kotipaikka on jäsenvaltioissa. On luotava yhtenäiset säännöt, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa kolmansista maista oleviin vastaajiin nähden yhdistetyssä patenttituomioistuimessa ja Benelux-maiden tuomioistuimessa tällaisia vastaajia vastaan käytävissä oikeudenkäynneissä siltä osin kuin Bryssel I -asetuksessa ei ole tällaisia sääntöjä vaan siinä viitataan kansalliseen lainsäädäntöön;
3. on määriteltävä, kuinka vireilläoloa ja toisiinsa liittyviä kanteita koskevia sääntöjä sovelletaan yhtäältä suhteessa yhdistettyyn patenttituomioistuimeen ja Benelux-maiden tuomioistuimeen ja toisaalta suhteessa niiden jäsenvaltioiden kansallisiin tuomioistuihin, jotka eivät ole kyseisten kansainvälisten sopimusten sopimuspuolia. On myös määriteltävä, kuinka nämä säännöt toimivat UPC-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana; ja

4. on selkeytettävä tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien sääntöjen toimintaa jäsenvaltioiden keskinäisissä suhteissa ottaen huomioon se, että ne eivät kaikki ole kyseisten kansainvälisten sopimusten sopimuspuolia.

Korjattavia ongelmakohtia selitetään yksityiskohtaisemmin jäljempänä 3 kohdassa ("Ehdotuksen oikeudellinen sisältö").

2. KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

Patenttipaketista järjestettiin laajamittainen kuuleminen ennen sen hyväksymistä. Kuuleminen osoitti, että niin yhtenäisen patentin kuin myös yhtenäisen oikeudenkäyttöjärjestelmän luomista kannatetaan laajalti. Tämä ehdotus mahdollistaa UPC-sopimuksen voimaantulon kyseisen sopimuksen 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Koska Benelux-maiden tuomioistuimen perustamisesta vuonna 1965 tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehty pöytäkirja nostaa esille samankaltaisia kysymyksiä kuin UPC-sopimus, muutokset olisi tehtävä samaan aikaan. Kolmansista maista olevia vastaajia koskevia toimivaltasääntöjä arvioitiin perusteellisesti tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen (EY) N:o 44/2001 (ns. Bryssel I -asetus) muuttamista koskevaan lainsäädäntöehdotukseen liittyvässä komission vaikutustenarvioinnissa³. Arviointi koski kolmansista maista olevia vastaajia koskevan toimivallan yhdenmukaistamista yleisesti; arvioinnin päätelmät ovat sitä suuremmasta syystä merkityksellisiä tässä ehdotuksessa kaavaillun rajoitetun yhdenmukaistamisen kannalta.

3. EHDOTUKSEN OIKEUDELLINEN SISÄLTÖ

Ehdotetut muutokset uudelleenlaadittuun Bryssel I -asetukseen ovat seuraavanlaiset:

- säännökset, jotka koskevat yhtäältä UPC-sopimuksen ja vuoden 1965 Benelux-sopimuksen pöytäkirjan ja toisaalta Bryssel I -asetuksen välistä suhdetta;
- säännökset, jotka täydentävät yhtenäisiä toimivaltasääntöjä, joita sovelletaan kolmansista maista oleviin vastaajiin yhdistetyssä patenttituomioistuimessa ja Benelux-maiden tuomioistuimessa tällaisia vastaajia vastaan nostetuissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa riita-asioissa.

Nämä muutokset on yhdistetty neljään uuteen säännökseen (Bryssel I -asetuksen 71 a – 71 d artikla).

3.1. Yhdistetyn patenttituomioistuimen ja Benelux-maiden tuomioistuimen sisällyttäminen yksiselitteisesti uudelleenlaaditussa Bryssel I -asetuksessa tarkoitettujen tuomioistuinten joukkoon

Seurauksena yhdistetyn patenttituomioistuimen sisäisestä toimivallan jaosta vastaaja voi joutua sellaisen jaoston eteen, joka ei ole sijoittautunut siihen jäsenvaltioon, jossa Bryssel I -asetuksen sääntöjen mukaisesti määräytyvä tuomioistuin sijaitsee. Esimerkiksi alankomaalainen vastaaja, joka odottaa, että kanne nostetaan uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen 4 artiklan 1 kohdan perusteella hänen kotipaikassaan, voi joutua toimivaltaisen keskus-, alue- tai paikallisjaoston eteen, joka voi sijaita Ranskassa, Saksassa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa (tai missä tahansa muussa jäsenvaltiossa riippuen siitä, mihin alue- tai paikallisjaostot perustetaan). Tämä on merkityksellinen seikka myös silloin, kun vastaajan kotipaikka tai asuinpaikka on jäsenvaltiossa, joka ei ole UPC-sopimuksen sopimuspuoli (esim. kun lisenssinsaaajan, jonka kotipaikka on Espanjassa, täytyy

³ SEC(2010) 1547 final, 14.12.2010.

lisenssisopimuksen nojalla täyttää velvoite Alankomaissa; kanne nostetaan Saksassa sijaitsevassa keskusjaostossa eikä Alankomaissa, jossa velvoite täytetään). Samoin seurauksena toimivallan siirtämisestä Benelux-maiden tuomioistuimelle vastaaja, joka voi olla myös sellaisesta jäsenvaltiosta, joka ei ole sopimuspuoli, voi joutua sellaisen tuomioistuimen eteen, joka ei sijaitse siinä jäsenvaltiossa, jossa Bryssel I -asetuksen sääntöjen mukaisesti määräytyvä tuomioistuin sijaitsee. Vaikka Bryssel I -asetuksen 71 artiklassa sallitaan erityisiä oikeudenaloja koskevat jo olemassa olevat yleissopimukset, siinä ei sallita tällaisten uusien yleissopimusten tekemistä. Näin ollen on tarpeen selventää, että sekä yhdistetty patenttituomioistuin että Benelux-maiden tuomioistuin on katsottava Bryssel I -asetuksessa tarkoitetuiksi jäsenvaltion tuomioistuimiksi. Näin varmistetaan, että asetusta sovelletaan näihin tuomioistuihin täysimääräisesti.

Uudelleenlaaditussa Bryssel I -asetuksessa ei määritellä termiä 'tuomioistuin'. Sen 3 artiklassa ainoastaan sisällytetään tietyt viranomaiset käsitteeseen 'tuomioistuin' sovellettaessa Bryssel I -asetusta. Johdanto-osan 11 kappaleessa kuitenkin selvennetään, että termin 'tuomioistuin' olisi käsitettävä tarkoittavan myös usean jäsenvaltion yhteisiä tuomioistuimia. Johdanto-osan 11 kappaleessa viitataan nimenomaisesti Benelux-maiden tuomioistuimeen sen käyttäessä toimivaltaa Bryssel I -asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Johdanto-osan 11 kappaleessa selvennetään, että tällaisten yhteisten tuomioistuinten antamat tuomiot olisi tunnustettava ja pantava täytäntöön Bryssel I -asetuksen mukaisesti. Johdanto-osan kappale ei kuitenkaan ole luonteeltaan sitova eikä voi varmistaa riittävällä oikeusvarmuuden tasolla sitä, että kyseessä olevat kansainväliset sopimukset ovat yhdenmukaisia uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen ja erityisesti sen 71 artiklan kanssa. Sen vuoksi on tarpeen muuttaa varsinaista säädösosaa. Tämä muutos noudattaa lähestymistapaa, jota sovellettiin Unkarin notaarin ja Ruotsin kruununvoudin viraston tapauksessa asetuksen 3 artiklassa; sillä sisällytetään erityisesti yhdistetty patenttituomioistuin ja Benelux-maiden tuomioistuin asetuksen sisältämään 'tuomioistuimen' käsitteeseen. Luettavuuden vuoksi kaikki tarvittavat muutokset, jotka liittyvät yhdistettyä patenttituomioistuinta ja Benelux-maiden tuomioistuinta koskeviin sopimuksiin, sisältyvät neljään uuteen säännökseen (uusi 71 a – 71 d artikla).

Selventämällä, että yhdistetty patenttituomioistuin ja Benelux-maiden tuomioistuin olisi katsottava uudelleenlaaditussa Bryssel I -asetuksessa tarkoitetuiksi tuomioistuimiksi, varmistetaan, että kyseisten tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta määräytyy Bryssel I -asetuksen mukaisesti; erityisesti varmistetaan, että kanne niitä vastaajia vastaan, jotka Bryssel I -asetuksen sääntöjen perusteella odottaisivat, että kanne nostetaan tietyssä jäsenvaltiossa, voidaan nostaa joko sellaisessa yhdistetyn patenttituomioistuimen jaostossa tai Benelux-maiden tuomioistuimessa, joka sijaitsee toisessa jäsenvaltiossa kuin Bryssel I -asetuksen perusteella määräytyvät kansalliset tuomioistuimet. Oikeusvarmuus ja ennakoitavuus vastaajien kannalta edellyttävät, että tämä alueellisen toimivallan muutos ilmaistaan selkeästi Bryssel I -asetuksen tekstissä.

3.2. Toimivaltasääntöjen soveltaminen yhtäältä yhdistettyyn patenttituomioistuimeen ja Benelux-maiden tuomioistuimeen ja toisaalta niiden jäsenvaltioiden kansallisiin tuomioistuihin, jotka eivät ole UPC-sopimuksen tai vuonna 1965 tehdyn Benelux-sopimuksen pöytäkirjan sopimuspuolia

Jotta voitaisiin taata täysi avoimuus siitä, että kyseisiä kansainvälisiä sopimuksia ja uudelleenlaadittua Bryssel I -asetusta sovelletaan yhdessä ja yhdenmukaisesti, Bryssel I -asetuksessa olisi säädettävä siitä, kuinka uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen toimivaltasääntöjä sovelletaan yhdistettyyn patenttituomioistuimeen ja Benelux-maiden tuomioistuimeen, samalla tavoin kuin uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen 71 artiklassa säädetään muiden erityistä oikeudenalaa koskevien kansainvälisten yleissopimusten osalta.

Samanlaisia selvennyksiä on esimerkiksi tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla vuonna 2007 tehdyn Luganon yleissopimuksen 64 ja 67 artiklassa.

Näin ollen 71 b artiklan 1 kohtaan sisältyvässä uudessa säännössä säädetään, että yhdistetyllä patenttituomioistuimella ja Benelux-maiden tuomioistuimella on toimivalta aina kun jonkin sopimusjäsenvaltion kansallisella tuomioistuimella olisi toimivalta Bryssel I -asetuksen sääntöjen perusteella. Sitä vastoin yhdistetyllä patenttituomioistuimella ja Benelux-maiden tuomioistuimella ei ole toimivaltaa silloin, kun yhdelläkään sopimusjäsenvaltion kansallisella tuomioistuimella ei ole toimivaltaa Bryssel I -asetuksen nojalla (esimerkiksi silloin, kun Bryssel I -asetuksen nojalla toimivalta olisi sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimilla, joka ei ole sopimuspuoli).

3.3. Kolmansista maista olevia vastaajia koskevien toimivaltasääntöjen täydentäminen

UPC-sopimuksen 31 artiklassa määrätään, että yhdistetyn patenttituomioistuimen kansainvälinen toimivalta määräytyy asetuksen (EU) N:o 1215/2012 mukaisesti tai tapauksen mukaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla tehdyn yleissopimuksen (Luganon yleissopimus) perusteella. Jos kuitenkin uudelleenlaaditussa Bryssel I -asetuksessa ja vuonna 2007 tehdysä Luganon yleissopimuksessa määritetään toimivalta viittaamalla kansalliseen lakiin (ks. mainitun asetuksen 6 artikla ja Luganon yleissopimuksen 4 artikla), ei ole määritetty, mitä sääntöjä pitäisi soveltaa määrittäessä sellaisten tuomioistuinten toimivaltaa, jotka ovat yhteisiä useille jäsenvaltioille, kuten yhdistetty patenttituomioistuin ja Benelux-maiden tuomioistuin. Lisäksi viittaus yhteen tai toiseen kansalliseen lakiin yhdistetyn patenttituomioistuimen monien jaostojen tapauksessa johtaisi epätasa-arvoiseen oikeussuojan saatavuuteen yhtenäisessä oikeudenkäyttäjärjestelmässä, mitä ei voitaisi perustella objektiivisella syyllä.

Samanlainen ongelma on jo otettu huomioon nykyisessä tavaramerkkiasetuksessa (neuvoston asetus (EY) n:o 207/2009 yhteisön tavaramerkistä) ja malliasetuksessa [neuvoston asetus (EY) N:o 6/2002 yhteisömallista), jotka kumpikin sisältävät kattavat ja yhtenäiset toimivaltasäännöt kolmansista maista oleviin vastaajiin nähden.

Onkin tarpeen täydentää uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen toimivaltasääntöjä asioissa, jotka kuuluvat yhdistetyn patenttituomioistuimen ja Benelux-maiden tuomioistuimen toimivaltaan, siltä osin kuin on kyse vastaajista, joiden kotipaikka on Euroopan unionin ulkopuolisessa valtiossa. Yhtenäiset toimivaltasäännöt ovat jo olemassa joissakin tilanteissa (kuten yksinomainen toimivalta patenttien rekisteröinnin ja pätevyyden osalta, oikeuspaikkasopimukset), mutta ei toisissa (kuten patenttiloukkausta koskevat kanteet, lisenssisopimukset ilman oikeuspaikkasopimusta).

Uuden ehdotuksen 71 b artiklan 2 kohdassa laajennetaan sen vuoksi asetuksen toimivaltasäännöt riita-asioihin, joissa on mukana vastaajia, joiden kotipaikka on kolmannessa valtiossa. Lisäksi yhdistetyn patenttituomioistuimen ja Benelux-maiden tuomioistuimen toimivalta määrätä väliaikaisia toimenpiteitä ja myös turvaamistoimia taataan myös silloin, kun kolmansien maiden tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tutkimaan pääasian. Tämän laajennuksen soveltaminen ei vaikuta vuonna 2005 tehtyyn Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan sopimukseen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla, sillä kyseisessä sopimuksessa määrätään jo tanskalaisten vastaajien tilanteesta, eikä samasta aiheesta vuonna 2007 tehtyyn Luganon yleissopimukseen, jossa jo määrätään sveitsiläisten, norjalaisten ja islantilaisten vastaajien tilanteesta.

Tämän laajennuksen seurauksena taataan, että on mahdollista nostaa kanne yhdistetyssä patenttituomioistuimessa ja Benelux-maiden tuomioistuimessa tilanteissa, joissa vastaajalla ei ole kotipaikkaa missään EU:n jäsenvaltiossa, samoin kuin tilanteissa, joissa vastaajan kotipaikka on jossakin EU:n jäsenvaltiossa. Lisäksi tämä mahdollisuus taataan riippumatta siitä, missä yhdistetyn patenttituomioistuimen oikeusasteessa tai jaostossa kanne nostetaan.

Lisäksi ehdotetussa uudessa 71 b artiklan 3 kohdassa säädetään myös uudesta oikeuspaikasta sellaisten riita-asioiden käsittelyä varten, joissa mukana olevien vastaajien kotipaikka on EU:n ulkopuolella. Ehdotuksessa säädetään, että EU:n ulkopuolista vastaajaa vastaan voidaan nostaa kanne paikassa, jossa vastaajalle kuuluva irtain omaisuus sijaitsee, edellyttäen että omaisuuden arvo ei ole vaateen arvoon nähden merkityksetön ja että riita-asialla on riittävä yhteys siihen jäsenvaltioon, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille. Varojen sijaintipaikan määrittäminen oikeuspaikaksi tasapainottaa sitä, että vastaajalla ei ole kotipaikkaa unionin alueella. Tällainen sääntö on nykyään voimassa varsin monessa jäsenvaltiossa. Näin voidaan varmistaa, että tuomio voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, jossa se on annettu. Kyseinen sääntö sopii paremmin uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen yleisiin periaatteisiin kuin muut toissijaista toimivaltaa koskevat säännöt, kuten säännöt, joista säädetään edellä mainitussa tavaramerkkiasetuksessa ja malliasetuksessa, joissa sallitaan kanteen nostaminen kolmannelta maasta olevia vastaajia vastaan erityisesti sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa kantajalla on kotipaikka (*forum actoris*). Varojen sijaintipaikkaan perustuva oikeuspaikka voi varmistaa yhdistetyn patenttituomioistuimen ja Benelux-maiden tuomioistuimen toimivallan tilanteissa, joissa asetuksen laajennetut toimivaltasäännöt eivät määritä toimivaltaa ja joissa tällainen toimivalta saattaa olla tarkoituksenmukainen. Esimerkiksi yhdistetyn patenttituomioistuimen osalta varojen sijaintipaikkaan perustuva toimivalta varmistaisi, että kyseinen tuomioistuin olisi toimivaltainen suhteessa turkkilaiseen vastaajaan, joka rikkoo sellaista eurooppapatenttia, joka kattaa useita jäsenvaltioita ja Turkin.

3.4. Vireilläoloa ja toisiinsa liittyviä kanteita koskevien sääntöjen soveltaminen yhtäältä yhdistettyyn patenttituomioistuimeen ja Benelux-maiden tuomioistuimeen ja toisaalta niiden jäsenvaltioiden tuomioistuihin, jotka eivät ole UPC-sopimuksen tai vuonna 1965 tehdyn Benelux-sopimuksen pöytäkirjan sopimuspuolia

Lisäksi 71 c artiklan uudessa säännössä säädetään, että uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen vireilläoloa ja toisiinsa liittyviä kanteita koskevia sääntöjä sovelletaan yhtäältä yhdistetyn patenttituomioistuimen tai Benelux-maiden tuomioistuimen ja toisaalta niiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten välillä, jotka eivät ole sopimuspuolia. Lopuksi artiklassa säädetään myös, että uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen sääntöjä sovelletaan, kun UPC-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana nostetaan kanne sekä yhdistetyssä patenttituomioistuimessa että kyseisen sopimuksen sopimusjäsenvaltioiden kansallisissa tuomioistuimissa.

3.5. Tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien sääntöjen soveltaminen niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat ratifioineet UPC-sopimuksen, ja niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät ole ratifioineet UPC-sopimusta, keskinäisissä suhteissa

Jotta voitaisiin taata täysi avoimuus siitä, että kyseisiä kansainvälisiä sopimuksia ja uudelleenlaadittua Bryssel I -asetusta sovelletaan yhdessä ja yhdenmukaisesti, asetuksessa olisi säädettävä, kuinka uudelleenlaaditussa Bryssel I -asetuksessa annettuja tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevia sääntöjä sovelletaan niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat kyseisten kansainvälisten sopimusten sopimuspuolia, ja niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät ole kyseisten sopimusten sopimuspuolia, keskinäisissä suhteissa. Samanlaisia säännöksiä on

uudelleenlaaditun Bryssel I -asetuksen 71 artiklassa muiden erityisiä oikeudenaloja koskevien kansainvälisten yleissopimusten osalta sekä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla vuonna 2007 tehdyn Luganon yleissopimuksen 64 ja 67 artiklassa.

Näin ollen uudessa 71 d artiklassa säädetään yhdistetyn patenttituomioistuimen ja Benelux-maiden tuomioistuimen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa, jotka eivät ole kyseisten kansainvälisten sopimusten sopimuspuolia, sekä sellaisissa jäsenvaltioissa, jotka eivät ole kyseisten sopimusten sopimuspuolia, annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, kun on kyse asioista, joihin sovelletaan näitä sopimuksia ja jotka on tunnustettava ja pantava täytäntöön jäsenvaltioissa, jotka ovat kyseisten kansainvälisten sopimusten sopimuspuolia.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 muuttamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 67 artiklan 4 kohdan ja 81 artiklan 2 kohdan a, c ja e alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁴,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Eräät jäsenvaltiot allekirjoittivat 19 päivänä helmikuuta 2013 sopimuksen yhdistetystä patenttituomioistuimesta. Kyseisessä sopimuksessa määrätään, että se ei tule voimaan ennen asetuksen (EU) N:o 1215/2012 suhdetta tähän sopimukseen koskevien kyseisen asetuksen muutosten voimaantulopäivää seuraavan neljännen kuukauden ensimmäistä päivää.
- (2) Ne kolme jäsenvaltiota, jotka ovat Benelux-maiden tuomioistuimen perustamisesta ja perussäännöstä 31 päivänä maaliskuuta 1965 tehdyn sopimuksen sopimuspuolia, allekirjoittivat 15 päivänä lokakuuta 2012 pöytäkirjan kyseisen sopimuksen muuttamisesta, jotta olisi mahdollista antaa Benelux-maiden tuomioistuimelle toimivalta tietyissä asetuksen (EU) N:o 1215/2012 soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.
- (3) On tarpeen säännellä edellä mainittujen kansainvälisten sopimusten ja asetuksen (EU) N:o 1215/2012 välistä suhdetta.
- (4) Yhdistettyä patenttituomioistuinta ja Benelux-maiden tuomioistuinta olisi pidettävä tässä asetuksessa tarkoitettuina tuomioistuimina, jotta voitaisiin taata oikeusvarmuus ja ennustettavuus niiden vastaajien kannalta, joita vastaan voidaan nostaa kanne näissä tuomioistuimissa jäsenvaltiossa, joka ei ole sama kuin tämän asetuksen sääntöjen mukaisesti määräytyvä jäsenvaltio.
- (5) Yhdistetyn patenttituomioistuimen ja Benelux-maiden tuomioistuimen olisi voitava käyttää toimivaltaa sellaisiin vastaajiin nähden, joiden kotipaikka ei ole missään jäsenvaltiossa. Siltä osin kuin on kyse asioista, jotka kuuluvat yhdistetyn patenttituomioistuimen ja Benelux-maiden tuomioistuimen toimivaltaan, tämän asetuksen säännöksiä olisi sen vuoksi sovellettava niihin vastaajiin, joiden kotipaikka

⁴

EUVL C... , ..., s...

on unionin ulkopuolisessa valtiossa. Voimassa olevien toimivaltasääntöjen avulla varmistetaan läheinen yhteys sellaisten kanteiden, joihin tätä asetusta sovelletaan, ja jäsenvaltioiden alueen välillä, minkä vuoksi on oikeutettua ulottaa säännöt koskemaan vastaajia näiden kotipaikasta riippumatta. Lisäksi tässä asetuksessa olisi määritettävä ne tapaukset, joissa yhdistetty patenttitoimioistuimien ja Benelux-maiden tuomioistuin voivat käyttää toissijaista toimivaltaa.

- (6) Vireilläoloa ja toisiinsa liittyviä kanteita koskevia tämän asetuksen sääntöjä, joiden tarkoituksena on ehkäistä rinnakkaiset kanteet ja ristiriitaiset tuomiot, olisi sovellettava, kun kanne nostetaan sellaisten jäsenvaltioiden tuomioistuimissa, joissa edellä mainittuja kansainvälisiä sopimuksia sovelletaan, ja sellaisten jäsenvaltioiden tuomioistuimissa, joissa näitä sopimuksia ei sovelleta.
- (7) Vireilläoloa ja toisiinsa liittyviä kanteita koskevia tämän asetuksen sääntöjä olisi sovellettava yhtä lailla myös silloin, kun yhdistettyä patenttitoimioistuinta koskevan sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana nostetaan tiettyntyyppisiä, kyseisessä kohdassa määriteltyjä eurooppapatentteihin liittyviä riita-asioita koskevia kanteita yhdistetyssä patenttitoimioistuimessa ja yhdistettyä patenttitoimioistuinta koskevan sopimuksen sopimusjäsenvaltion kansallisessa tuomioistuimessa.
- (8) Yhdistetyn patenttitoimioistuimen tai Benelux-maiden tuomioistuimen antamat tuomiot olisi tunnustettava ja pantava täytäntöön tämän asetuksen mukaisesti jäsenvaltioissa, jotka eivät ole kyseisten kansainvälisten sopimusten sopimuspuolia.
- (9) Sellaisten jäsenvaltioiden, jotka eivät ole kyseisten kansainvälisten sopimusten sopimuspuolia, tuomioistuinten antamat tuomiot olisi edelleen tunnustettava ja pantava täytäntöön muissa jäsenvaltioissa tämän asetuksen mukaisesti.
- (10) Tätä asetusta olisi ryhdyttävä soveltamaan samaan aikaan kuin asetusta (EU) N:o 1215/2012, jotta sopimus yhdistetystä patenttitoimioistuimesta voisi tulla asianmukaisella tavalla voimaan ja jotta Benelux-maiden tuomioistuimelle voitaisiin käytännössä siirtää toimivaltaa.
- (11) Sen vuoksi asetusta (EU) N:o 1215/2012 olisi muutettava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

- (1) Lisätään asetuksen (EU) N:o 1215/2012 johdanto-osan 14 kappaleen loppuun uusi virke seuraavasti:

”Yhtenäisiä toimivaltasääntöjä olisi sovellettava vastaajan kotipaikasta riippumatta myös tapauksissa, joissa useiden jäsenvaltioiden yhteiset tuomioistuimet käyttävät toimivaltaa asioissa, jotka kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan.”

- (2) Lisätään asetukseen (EU) N:o 1215/2012 71 a, 71 b, 71 c ja 71 d artikla seuraavasti:

”71 a artikla

1. Tätä asetusta sovellettaessa useille jäsenvaltioille yhteinen tuomioistuin, jäljempänä ’yhteinen tuomioistuin’, on jäsenvaltion tuomioistuin, kun se käyttää perustamisestaan tehdyn sopimuksen mukaisesti toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeuden alalla tässä asetuksessa tarkoitetussa merkityksessä.

2. Tätä asetusta sovellettaessa yhteisiä tuomioistuimia ovat seuraavat:

- a) yhdistetty patenttituomioistuin, joka on perustettu 19 päivänä helmikuuta 2013 allekirjoitetulla sopimuksella yhdistetystä patenttituomioistuimesta;
- b) Benelux-maiden tuomioistuin, joka on perustettu Benelux-maiden tuomioistuimen perustamisesta ja perussäännöstä 31 päivänä maaliskuuta 1965 tehdyllä sopimuksella, jäljempänä 'Benelux-sopimus'.

71 b artikla

Yhteisen tuomioistuimen toimivalta määräytyy seuraavasti:

1. Yhteinen tuomioistuin on toimivaltainen, jos yhteisen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevan jäsenvaltion tuomioistuimet ovat tämän asetuksen nojalla toimivaltaisia kyseisen sopimuksen soveltamisalaan kuuluvassa asiassa.
2. Jos vastaajan kotipaikka ei ole jäsenvaltiossa, ja tämä asetusta ei muutoin anna toimivaltaa vastaajaan nähden, sovelletaan II luvun säännöksiä aivan kuin vastaajan kotipaikka olisi jossakin jäsenvaltiossa. Edellä olevaa 35 artiklaa sovelletaan myös silloin, kun unionin ulkopuolisten maiden tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tutkimaan pääasian.
3. Jos vastaajan kotipaikka ei ole jäsenvaltiossa eikä yksikään jäsenvaltion tuomioistuin ole toimivaltainen tämän asetuksen nojalla, vastaajaa vastaan voidaan nostaa kanne yhteisessä tuomioistuimessa, jos:
 - a) vastaajalle kuuluvaa omaisuutta sijaitsee jossakin yhteisen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevassa jäsenvaltiossa;
 - b) omaisuuden arvo ei ole merkityksetön vaateen arvoon nähden;
 - c) riita-asialla on riittävä yhteys johonkin jäsenvaltioon, joka on yhteisen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn sopimuksen osapuoli.

71 c artikla

1. Edellä olevaa 29–32 artiklaa sovelletaan, kun kanne on nostettu yhteisessä tuomioistuimessa ja sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimessa, joka ei ole yhteisen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn sopimuksen osapuoli.
2. Edellä olevaa 29–32 artiklaa sovelletaan yhdistettyä patenttituomioistuinta koskevan sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana kanteisiin, jotka on nostettu yhdistetyssä patenttituomioistuimessa ja sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimessa, joka on yhdistettyä patenttituomioistuinta koskevan sopimuksen osapuoli.

71 d artikla

Kun on kysymys tuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, tätä asetusta sovelletaan seuraavien tuomioiden tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon:

- a) yhdistetyn patenttituomioistuimen tai Benelux-maiden tuomioistuimen antamat tuomiot, jotka on tunnustettava ja pantava täytäntöön jäsenvaltioissa, jotka eivät ole yhdistettyä patenttituomioistuinta koskevan sopimuksen tai Benelux-sopimuksen sopimuspuolia; ja
- b) sellaisten jäsenvaltioiden, jotka eivät ole yhdistettyä patenttituomioistuinta koskevan sopimuksen tai Benelux-sopimuksen sopimuspuolia, tuomioistuinten antamat tuomiot, jotka on tunnustettava ja pantava täytäntöön kyseisten sopimusten sopimuspuolina olevissa jäsenvaltioissa.”

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 10 päivästä tammikuuta 2015.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja